

Glossary

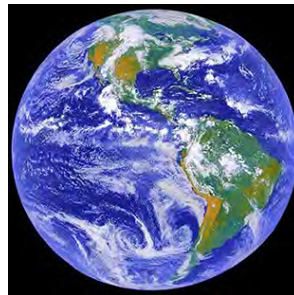
High School Level

Physical Setting & Earth Science Glossary

English / Karen

Translation of Physical Setting & Earth Science terms based on the Coursework for Physical Setting & Earth Science Grades 9 to 12.

Word-for-word glossaries are used for testing accommodations for ELL/LEP students

---

THE STATE EDUCATION DEPARTMENT / THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK / ALBANY, NY 12234

P-16

Office of Elementary, Middle, Secondary and Continuing Education and Office of Higher Education
Office of Bilingual Education and Foreign Language Studies
<http://www.emsc.nysed.gov/biling/>

THE UNIVERSITY OF THE STATE OF NEW YORK
Regents of the University

BETTY A. ROSA, <i>Chancellor</i> , B.A., M.S. in Ed., M.S. in Ed., M.Ed., Ed.D.	Bronx
T. ANDREW BROWN, <i>Vice Chancellor</i> , B.A., J.D.	Syracuse
NAN EILEEN MEAD, B.A.	Manhattan
JOSEPHINE VICTORIA FINN, B.A., J.D.	Albany
BEVERLY L. OUDERKIRK, B.S., M.S.	Saratoga
ELIZABETH S. HAKANSON	Onondaga
CATHERINE COLLINS, B.S., M.S., Ph.D.	West New York
JAMES R. TALLON, R., B.A., M.A.	Binghamton
ROGER TILLES, B.A., J.D.	Great Neck
JUDITH JOHNSON, B.A., M.A., Ed.D.	Mid-Hudson
LUIS O. REYES, B.A., M.A., Ph.D.	New York
LESTER W. YOUNG, JR., B.S., M.S., Ed. D.	Oakland Gardens
CHRISTINE D. CEA, B.A., M.A., Ph.D.	Staten Island
WADE S. NORWOOD, B.A.	Rochester
JUDITH CHIN, B.S., M.S., ...	Queens
KATHLEEN M. CASHIN, B.S., M.S., Ed.D.	Brooklyn
JAMES E. COTTRELL, B.S., M.D.	New York

Commissioner of Education

President of The University of the State of New York

MARY ELLEN ELIA

Executive Deputy Commissioner

ELIZABETH BERLIN

The State Education Department does not discriminate on the basis of age, color, religion, creed, disability, marital status, veteran status, national origin, race, gender, genetic predisposition or carrier status, or sexual orientation in its educational programs, services and activities. Portions of this publication can be made available in a variety of formats, including Braille, large print or audio tape, upon request. Inquiries concerning this policy of nondiscrimination should be directed to the Department's Office for Diversity, Ethics, and Access, Room 530, Education Building, Albany, NY 12234. Requests for additional copies of this publication may be made by contacting the Publications Sales Desk, Room 319, Education Building, Albany, NY 12234.

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
A	
abrasion	လီသဘူဉ်း
absolute age	သးအနံၣ်အလီလၢ ဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပွဲၤ လၢလၢပွဲၤပွဲၤ
absolute humidity	တၢ်စုၣ်စိၣ် နီၣ်နီၣ်, ဘၣ်စိၣ်တယျၢ် နီၣ်နီၣ်
absolute zero	အလၢအပွဲၤ တၢ်တအိၣ်နီၣ်တမံၤ,
absorption	တၢ်စုၣ်သံးတၢ်, တၢ်ဆူးသဝံးထီၣ်တၢ်, တၢ်ဆူးပဝံးတၢ်, တၢ်သးအိၣ်သးစဲဘူး
acid	အဲစူး,ကံၣ်ဆံၣ်,တၢ်ဆံၣ်
acid rain	အဲစူး,ကံၣ်ဆံၣ်တၢ်စုၣ်ထံ
acid test	တၢ်သမံသမိးကွၢ်ဂၢ်ဆံၣ်, တၢ်ဆံၣ်, အဲစူး
actual evapotranspiration	ထံအနီၣ်ဂံၢ်လၢ မ့ၢ်တၢ်နီၣ်နီၣ် တၢ်သူးကွၢ်အိၣ် လၢတၢ်အမဲၣ်မံးခိၣ် တုၤလၢ
adiabatic temperature change	တၢ်မၤအသးလၢ တၢ်ကီၢ် တၢ်ခူၣ်အတၢ်ဆီတလဲ
aeration	တၢ်အကျိၤအကျဲ လၢကလံၤ လဲၤတရံးအသး ဖျိကွၢ် ဃါယုၣ်ဒီး
aerobic bacteria	တၢ်ဆါအယုၣ်လၢ အဒိၣ်ထီၣ်လၢ ဂၢ်စိ (ဒိၣ်လဲၣ်ခယုၣ်)လၢတၢ်မိၢ်ပုၢ်အဆံး
aerosol	တၢ်အသးအကၢ်, တၢ်အကီၢ်လိၣ်, တၢ်အမိၢ်ပုၢ်
air mass	ကလံၤလၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးပုၤ အါဂၤမ့တမ့ၢ်တၢ်အါမံၤ,
air pressure	ကလံၤအသတီၣ်, ကလံၤအတၢ်ဆီၣ်သနံး
alkaline	လၢအပုၣ်ယုၣ်ဒီး ဂၢ်အဲ(လ) ခလံ
alluvial fan	အဲလဲဘၣ်ယၢ် ဖၢ် (တီၣ်ခိၣ်တၢ်အိၣ်ကလံၤကွၢ်
altitude	တၢ်ကစီၤထီၣ်ထီ
anemometer	တၢ်ပိးလီလၢအထီၣ်ကလံၤအတၢ်ချ့
anaerobic bacteria	တၢ်ဆါအယုၣ်လၢ အတမူဝဲအတဒိၣ်ထီၣ်လၢအိးစံၣ်ကွၢ်အိၣ်အလိၣ်
angle of isolation	အတၢ်ပၢ်အိၣ်လီၤဖျိၣ်အသနၢ်
annual eclipse	တနံၣ်တဘျီ တၢ်ယုၣ်မုၢ်ယုၣ်လၢ
aphelion	တၢ်လီၤလၢအယံၤကတၢ်ဒီးမုၢ်
apogee	တၢ်အထီၣ်ကတၢ်တၢ်အိၣ်ထိး လၢ အတၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်တၢ်တခါခါ
apparent daily motion	တၢ်လၢအအိၣ်ဖျါဝဲ ကိးနံၣ်ဒီးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ
apparent magnitude	တၢ်လၢအအိၣ်ဖျါဝဲ တၢ်အဒိၣ်အထီ တၢ်အကွၢ်အဂီၢ်
apparent planetary diameter	တၢ်လၢအအိၣ်ဖျါဝဲလၢအဘၣ်သးဒီးမူဖျါၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အဒိၣ်တူၣ်
arete	ကစၢ် အကနၣ်အ့ၣ်လၢလူၢ်ထီၣ်အသး
arid	လၢအယုၣ်စိၣ်ယုထီ, လၢအလီၤကၢ်လီၤကျူ
ash	ဖျါဆါ, ချါ
atmosphere	ကလံၤကထၢ, ကလံၤလၢအအိၣ်ဝးတရံးတီၣ်ခိၣ်ဖျါၣ်, ကလံၤကဟ့
atmospheric pressure	ကလံၤတၢ်ဆီၣ်သနံး
atmospheric variables	ကလံၤလၢအအိၣ်ဝးတရံးတီၣ်ခိၣ်ဝးဝး တၢ်မၤအသးအကလုၣ်ကလုၣ်, ကဒ်ကဒါ တဂၢ်တကျါ
B	
barometer	ဘၣ်ရိၣ်မံၣ်ထၢ် (တၢ်ထီၣ်ကလံၤအတၢ်ဆီၣ်သနံးပိးလီ)

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
barometric pressure	ဘၢ်ရိၣ်မံၣ်ထၢ်တၢ်ဆိၣ်သနး
barrier beach	တၢ်လၢအကြိယာ် ပီၣ်လဲၣ်နံၤမဲးဖျိ
basin	သလၢ, တၢ်ပူၤတၢ်လီၤလၢပဘျၢၣ်ထံ, တၢ်လၢပသ့တၢ်လၢအပူၤ
bed load	တၢ်ကမ့ၢ်လၢအလီၤထွဲလၢထံခဲး မ့တမ့ၢ် ပီၣ်လဲၣ်ခဲး
bedrock	လၢဂံၢ်ခဲၣ်
bench mark	တၢ်ပၣ်ပနီၣ်အနီၣ်ထီၣ်, ထံၣ်ကီၢ်သးသန့နီၣ်ထီၣ်
boulder	လၢဂံၢ်ဖးဒိၣ်,လၢဂံၢ်ဒိၣ်လ့, လၢဂံၢ်ကိၣ်လိၣ်
C	
calorie	ခဲလိၣ်ရံၣ်တၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါအလုၢ်အပူၤ
canyon	တၢ်ကြိယိၣ်
capillary	သွံၣ်ကျိၤပြိကခံ, ကျိၤဘိပြိကခံ
carbon dating	ဂၢ်ခၢ်ဘိၣ် အမုၢ်န့ၢ်
celestial object	န့ၢ်ဆၢၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအအိၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ကလံၤကထၢအချၢ ဝိအမုၢ် မုၢ်, လါ, ဆၢၢ် သ့ၣ်တဖၣ်
carrying power	တၢ်ဆၢတၢ်ယိးအတၢ်စိကမီၤ
cementation	မၤစဲဘူးဒီးဂၢ်လၢဂံၢ်ကမ့ၢ်
centrifugal force	သုးယံၤထီၣ်အသးဒီးလီၤခၢၣ်သး တၢ်အသဟီၣ် တၢ်မၤဆ့ၣ်
chemical weathering	လၢဂံၢ်သ့တဖၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အလီၤဘျၢၣ်လီၤကဘျၢၣ် ဒီဖျိဂၢ်အတၢ်ကျဲၣ်ကျိအယံ
chlorofluorocarbons	ခဲလိၣ်ရိၣ်ဖလူၣ်ရိၣ်ကၢ်ဘိၣ်
cirque	ကြိၤမ့တမ့ၢ်ကစၢ်ကပၤတၢ်ကအိၣ်ပူၤအိးထီၣ်သး
clay	ဟီၣ်ကဘူး, ကပံၣ်
cleavage	တၢ်တဲၤဖးအသး
climate	တၢ်ကသ့ၣ်ကသး, တၢ်ကတီၢ်, တၢ်အိၣ်သး
cloud	တၢ်အၢၣ်
cold front	ကလံၤခဲၣ်အမဲၣ်ညါကတၢ်လၢအဘၣ်သဂၢ်လိၣ်သးဒီးကလံၤတီၢ်
colloids	ကလိၣ်အွဲးစံ
compound	ပၣ်ဖျိၣ်တၢ်, တၢ်ယါယုၣ်တၢ်
compression	တၢ်ဆိၣ်သးတၢ်, တၢ်ဆိၣ်တၢ်မၤစ့ၤလီၤတၢ်
compression wave	တၢ်ဆိၣ်သးတၢ်ဟံၣ်ထီၣ်တလူၣ်လူၣ်ခိၣ်လီၤအသး, တၢ်ကလုၢ်အလၢ
condensation	တၢ်သဝံၣ်ဖျိၣ်လဲၣ်ဆူထံ
conduction	တၢ်မၤအသးကျိၤကျဲၣ်တၢ်ကိၢ်မ့တမ့ၢ်လီၤသဟီၣ်လဲၣ်ဒီဖျိတၢ်အပိး
conservation of energy	တၢ်ကတဲၣ်ကတီၢ်မၤစ့ၤကွၢ်ထွဲက့ၤ အတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ
continental drift	လၢအဘၣ်ယးဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ် အတၢ်ထီၣ်ထွဲ
continental plate	လၢအဘၣ်ယးဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ်အတၢ်ကျူးကျူၤထီၣ်တၢ်
continental climate	လၢအဘၣ်ယးဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ် အတၢ်အိၣ်သးဘၣ်ယးဒီး တၢ်စူၤ,တၢ်ဂီၢ်,တၢ်ကီၢ် တၢ်အကတတီၢ်
continental shelf	လၢအဘၣ်ယးဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ် လၢအလုၢ်ဖးဒိၣ်ထီၣ်လၢထံဖိလၢ် လၢလုကပၤလၢထံဖိလၢ်
continental tropical air mass	လၢအဘၣ်ယးဒီးကီၢ်မိၢ်ပုၢ် ဘၣ်ထွဲတၢ်ကီၢ်လီၤကတီၢ်ကလံၤပၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အသးအါအါဂီၢ်ဂီၢ်
contact metamorphism	တၢ်ဆဲးကျိးလိၣ်သးဒီး တၢ်ဆိၣ်တလဲလၢဂံၢ်ဖးဒိၣ်တၢ်အိၣ်သးလၢတၢ်ကီၢ်
conservation	တၢ်ရဲၣ်သဲကတီၢ်, တၢ်ကတဲၣ်ကတီၢ်မၤစ့ၤကွၢ်ထွဲက့ၤ
convection	ဖဲထံကီၢ်ထီၣ်အခါတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအကီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်ဆူဖးဖိဒီးအချဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လီၤဆူလၢဒီ
convectonal cell	ခၢ်ဘဲၣ်ရူၤနဲၣ်လဲၣ်, တၢ်အိၣ်သးလၢနီၣ်ခိၣ်ကွၢ်ဂီၤအပူၤလၢအမၤဘၣ်ဂီၢ်နီၣ်ခိၣ်ကီၢ်ဒီးတၢ်ခဲၣ်
convector	တၢ်လၢအမၤလၢထီၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤ လဲၤတရဲးဝုၤတရဲးဝီၤ ကလံၤအလၢ

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
converge	ဟံလာတၢ်လီၢ်အါပူၤဒီးထံၣ်လိာ်သးတတီၤလီၤ
coordinate system	တၢ်လၢအးဘၣ်လိာ်ဖိးဒုတၢ် အတၢ်ရဲၤလီၤကျဲၤလီၤ
core	တၢ်အကံၢ်, အကံၢ်ပူၤ, တၢ်သးကံၢ်
Coriolis effect	တၢ်တရံးဒီးသးအသးအသးဟီၣ် အတၢ်ဘၣ်ဒိ
correlation	တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးယၢ်ဒီယၢ်ဘး
crater	ကစၢ်မ့ၢ်အူအပျီထိး
crust	တၢ်ကိာ်ဘီ, ကိာ်အတုၣ်ခိၣ်
crystal	လၢဂံၢ်ဖျါကလၢ, လၢဂံၢ်ဝါဆ့
cyclic change	လၢအတရံးအသး လၢတၢ်လဲၤအသးတယၢ်, တၢ်ပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လီၤဆီလၢအကဲထီၣ်ဝံၤကဲထီၣ်ကျဲၤ လၢတၢ်လဲၤအသးတယၢ်
cyclone	ကလံၤမုၢ်သဝံး
D	
daily motion	တနံၤဘၣ်တနံၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဝဲၤ
deficit	တၢ်လၢအလီၤတူၣ်
degree	တီၤဒိၣ်တုၣ်လံာ်အုၣ်သး, ဒိၣ်ကရံၣ်
delta	ထံထၣ်စ့.
density	တၢ်အိၣ်တၢ်လိာ်အသး, ပုၤနီၣ်ဂံၢ်လၢအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်တတီၤအပူၤ
deposit	တၢ်လၢအဘၣ်တၢ်ပၣ်လီၤ (လၢအစုပူၤ), (ထူ,စု) ပၣ်ဖျါထီၣ်သးအလီၢ်, ပၣ်လီၤဆီစု(စဘီၣ်), ပၣ်လီၤဟ့ၣ်လီၤလၢ(အစုပူၤ) ဒၢန့ၣ်စုလၢစုတၢ်ပူၤ
desert	မဲးမုၢ်ခိၣ်
desertification	တၢ်အကျိၤအကျဲ တၢ်လၢအသိအချိၣ်တၢ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၢ် လၢအကဲထီၣ် မဲးမုၢ်ခိၣ် တၢ်မၤဂီၤသ့ၣ်ပုၤ တဖၣ်
Devonian Period	ဖဲလံၤဒီးလိၣ်လွၢ်ကတီၢ်တကတီၢ် အပူၤကွၢ်အနံၣ် အကကွၢ် ၄၈၀ တၢ် ၃၆၀, ဘၣ်သးဒီးဟီၣ်ခိၣ်လၢ အဆၢကတီၢ်
dew	ပစီၤထံ
dew point temperature	ပစီၤထံ အခိၣ်ထိး အတၢ်ကိာ်တၢ်ခုၣ်, ထံသဝံ မၤဖျိၣ်ဒီးကဲထီၣ် ထံအထံ
dike	တမၢ်,
dinosaur	ဒိၣ်နီၤစီ, ဆၣ်ဖိကိာ်ဖိအိၣ်ကတၢ်လၢပူၤကွၢ်န့ၣ်အကကွၢ်တဖၣ်
direct ray	တၢ်ကပီၤအခိၣ်ထံး လၢမုၢ်တၢ်ကပီၤအသးလၢအဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤလီၤ
discharge	ပျဲကွၢ်, ပျဲကွၢ်လၢမူဒါ, ထူးထီၣ်ကွၢ်လၢမူဒါ
displacements sediments	တၢ်သးလီၢ်ကျဲၤလၢ တၢ်လီၤဒး
distorted structure	အကူၤအဝီၤ လၢဝံၣ်ပကုအသး
divergence	တၢ်အကျိၤအကျဲ မ့တမ့ၤ ထံဖိကိာ်ဖိ အတၢ်ကဲထီၣ်လီၤဆီ အတၢ်တိာ်တၢ်မုၢ်လၢဂံၢ်
Doppler effect	တၢ်အါထီၣ်စ့ၤလီၤလၢတၢ်မၤအသးခဲအံၤခဲအံၤ တၢ်အကလုၢ်တၢ်ကပီၤ တၢ်လၢအစံၣ်ပိၣ်ပုၤအဂၢၢ် တၢ်အခိၣ်ထံး ဒီး လၢအကွၢ်နီၣ်တၢ် လၢကသးအသးလၢအမဲၣ်ညါ သကိးသကိး
drainage	တၢ်ပျဲလီၤထံ,တၢ်ထူးထီၣ်ကွၢ်ထုလၢလီၢ်ကပီၤ(တၢ်မၤ)
drumlin	ကစၢ်ဆံးဆံးဖိ
dry bulb thermometer	သမိမံထၢ်လၢအထီၣ်ဒူးကလံၤ
duration of insolation	ဆၢကတီၢ်လၢ မုၢ်တၢ်ကပီၤ အဒီးန့ၣ်နီၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ရံၣ် တၢ်လီၢ်လီၤလီၤဆီလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်
dust storm	ဖျိကမ့ၢ်ကလံၤမုၢ်
dynamic equilibrium	ထီၣ်သကြီၤတၢ်ကဒိးသိးသိးလၢ လၢတၢ်ကလဲၤသးဆူညါ
E	
earthquake	ဟီၣ်ခိၣ်ဟူး
eccentricity	ပုၤလၢအလုၢ်အလုၢ်လီၤဆီဒီးပုၤဂၤ, တၢ်တအိၣ်ဒီးအခါၣ်သးတပူၤယီၤဘၣ်

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
electromagnetic energy	လီမံဒ်အူဗီး ထးနါ အိန်ဒ်ခဲခါလိင် အဝ်အဘါ
element	ဂ်စီ, တ်အမိဂ်ပွဂ်
eclipse	တ်ယူဂ်မုဂ်ယူဂ်လါ
elliptical	လာအပပ်ခူသွင်တ်ကတိယျာဉ်အခိပညီ, လ်အကွဲးလီၤဘါတ်ကတိယျာဉ်အခိပညီ
energy	ဂ်ဘါ, တ်ဂ်တ်ဘါ, ဝ်သဟီဉ်
epicenter	ဟီဉ်ခိဉ်ဟူးအဝ်ထံး
equilibrium	တ်အဝ်ပွၤသိး
equinox	နံၤန့ၤယူကတိဂ်
erosion	တ်အိဉ်ကလိၤ
escarpment	တ်အထီ, တ်လီၤဘဲ လီၤဆီဒ်တ်လာ တ်မၤလီၤဆီတ်အကဝီၤ အဟီဉ်ခိဉ်လင် လာတ်အိဉ်ခိဉ် တ်ခဲသိး လိၤသး
esker	တ်လုဂ်ခိဉ်ဆံး တ်ဆုဉ်အိဉ်ဖးထီအသး
eutrophication	ယူဂ်ထရုဂ်ဖုခူဂ်, နီဉ်လာအအိဉ်ဒီးဂ်န့ၤဂ်န့ၤဘါလာတ်မုဂ်တ်ဘိသုဉ်တဖဉ်အဝီၤဘုဉ်ဆုဉ် တ်သးသမုသံဝဲဒဉ်လာ အီၤစံဉ်ကွဉ်စ့ၤဝဲအယီ
evaporation	တ်သဝ်ထီဉ်ကွဉ်
F	
fault	တ်ကမဉ်
field	ပျီ, တ်ပျီ
focus	မၤ(တ်ကဝီၤအယဲၤတဖဉ်, တ်ကလုဂ်သီဉ်အယဲၤတဖဉ်)သဂ်လိင်အသးတပူၤယီ, သးစၢ်ဆါ
folded strata	ဖိလ်တးစထရုဉ်တဂ်, လၢဂ်ကထာသုဉ်တဖဉ်လာခဲးအသး
fossil	လၢဂ်လိၤဒီး, သုဉ် မုတမုဂ်ဆုဉ်ဖိတီၤဖိအကွဲးအဝီၤအိဉ်လီၤဘျာဉ်လံအနံဉ်လာအကကွဲးအယီလိဉ်ထီ ဉ်ကွဲးအသးဒ်လၢဂ်
fracture	ယဲတဲၤ, တ်သုဉ်ဖး, တ်သဘုး, မၤတဲၤ, မၤသုဉ်ဖး, မၤသဘုး
friction	တ်ဘဉ်တြုဂ်လိၤအသး, တ်ဘဉ်ဝ်ဝ်ဝ်လိၤသး, တ်ထီဒါလိၤသး, တ်လာအတြုဂ်တ်လဲၤဖဲတဂ်ခဲမံၤဘဉ်တြုဂ်လိၤသးအခါ
front	တ်အမဲဉ်ညါ, အမဲဉ်ညါ, ကရၢစိ
G	
geocentric model	ကွဉ်အိဉ်စဲထရုး ခိဉ်တဂ်, ခုခါလာညါတဂ်ကွဉ်သုကွဉ်ဘဉ်အတဂ်သုဉ်ညါလာအပပ်ဟီဉ်ခိဉ်ယျာဉ်လာ တဂ်ခဲလၢင် အခါဉ်သး
geographic poles	တ်လာအဘဉ်ထွဲးဟီဉ်ခိဉ်ဝ်ရီအစီးနါ
geologic time scale	တ်လာအဘဉ်ယးဒီး ဟီဉ်ခိဉ်ခွဲ တ်ထီတ်အဆၢကတိဂ်
geosyncline	ကွဉ်အိဉ်စါကလု, ဟီဉ်ခိဉ်အမဲဉ်ဖဲးခိဉ်ကျၢဂ်လာအအိဉ်ဒီးလၢဂ်အတီဉ်သုဉ်တဖဉ်ဒါဘါအသး
glacier	ထံၤသကၢကျီၤ, ထံၤလီၤသကၢကျီၤ, ထံၤသကၢကျီဉ်လိဉ်ဖးဒိဉ်
graded bedding	မး ပတီၤဟီဉ်ခိဉ် အတဂ်အကျီၤပြု
gradient	တ်လီၤဘဲ, ကျဲဘဲလီၤ, တ်လီၤတစ့ၤ, တ်ထီဉ်ကူလီၤယၢဉ်အနီဉ်ထီဉ်နီဉ်ခွဲး
gravity	တ်ထူးယါ
gram	ကြိဉ်(မ်), အကြိဉ်(မ်) (၁၀၀၀) = (၁)ကံလိကြိဉ်(မ်)
greenhouse effect	တ်ကိၤဒါတအအသးလာဟီဉ်ခိဉ်ယျာဉ်ကလဲၤကထာအဖိလင်တကထာဒ်ဟံဉ်မဲဉ်က လၢအသိး
groundwater	ထံဟီဉ်လင်
H	

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
half life	တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢအလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ လီၤလီၤဆီတၢ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ် တၢ်ကမၤစၢ်လီၤတဝဲ
heat energy	တၢ်ကိၢ်ဘၣ်ယးကလံၤသီၣ်ဝီၤဝံၢ်သဟီၣ်
heat of fusion	တၢ်ကိၢ်ဘၣ်ယးဒီးတၢ်မၤပံၤဝဲလီၤတၢ်ဒီး တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်တၢ်တမံၤယီ
heat of vaporization	တၢ်ကိၢ်လၢတၢ်အဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဆူ အသဝဲ
heliocentric model	မ့ၢ်အိၣ်လၢအလၢၣ်သး တၢ်ဒီးအတဲာ်
high pressure	ကလံၤအတၢ်အိၣ်အသးလၢအမၤဘၣ်ဒီးမူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဝီၤဝဲကလံၤအတၢ်ဆီၣ်တၢ် အါန့ၣ်ဒ်အအိၣ်ညါန့ၣ်အသိး
horizontal	လၢအအိၣ်မံၤနီၤယုၢ်ကလၢၣ်, လၢအမံၤနီၤ, လၢအခါလီၤအသး
horizontal sorting	တၢ်အကျိၤအကျိၤလၢ မး ပတီၢ်ဟီၣ်ခိၣ် အတၢ်အကျိၤပြီ
humidity	တၢ်စ့ၣ်စိၣ်
hydrosphere	ဟၣ်ဒရိၣ်စဖဲယၢ, ထံလီၢ်ကဝီၤလၢအပၣ်ယုၢ်ထံလၢဟီၣ်ခိၣ်အဖီခိၣ်ဒီးထံလၢတၢ်အၢၣ်ကျိၤ
hypothesis	တၢ်လၢတၢ်တယၢ်ဒီးဆီကမိၣ်ပၣ်စၢၤလၢအဘၣ်, တၢ်ဆီကမိၣ်တယၢ်ပၣ်စၢၤတၢ်
I	
ice	ထံလီၤသကၤ, ထံခုၣ်ကိၣ်လိၣ်
igneous rock	မ့ၢ်အူအအိၣ်ဒီး အကလုၣ် လၢ လၢၢ်
impermeable index fossil	တၢ်လၢထံဆဲးဖျိးတသ့အလၢၢ်လိၣ်ဒီး
infiltration	န့ၣ်ကယီၤလီၤဆူတၢ်တမံၤမံၤအပူၤ
inner core	ဟီၣ်ခိၣ်ဖျါၣ်ပူၤ အခၢၢ်သး
insolation	တၢ်အိၣ်ဟီၣ်အိၣ်ဖျါ ဆူမ့ၢ်တၢ်ကဝီၤအယဲၤ
interface	ဒုးဘူးစဲ, ဒုးဘၣ်ထွဲ, ဘူးစဲထီၣ်ခိၣ်ဖျါထၢၣ်စဲးပီးလီၤတဖၣ်
intrusion	တၢ်ဆွဲၣ်ဆူၣ်သးလၢတၢ်အကျိၤ, တၢ်လဲၤန့ၣ်ဆူတၢ်လီၢ်ဖဲတန့ၣ်ဘၣ်အခွဲး
Intrusive igneous rock	အုၣ်ထရူစုး အုၣ်ကုၣ်နယး လၢၢ်, လၢၢ်မ့ၢ်အူလၢအဘၣ်တၢ်ဆီၣ်သနံးအီၤဒီးကဲထီၣ်လၢၢ်လၢအတီၤဖဲဟီၣ်ခိၣ် အဖီလၢၣ်
ionosphere	တၢ်အကထၢလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ကလံၤကထၢ ပၣ်ယုၢ်ဒီး အံၣ်လဲးကြီ တၢ်ပၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်သး ကဝီၤဆဲးကခါကျၢၤကဲဆူ ခုၣ်ယိၣ် အတၢ်ဟူးဂ့ၤဝီၤ
isobar	ကလံၤသနံးပွဲၤသိးပနီၣ်(အၢၣ်ဆီၣ်ဘါ)
isoline	အၢၣ်စိၣ်လၢ, ပနီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဝီၤအပူၤလၢအဒုးစဲဘူးတၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကပၣ်ဖျါဟီၣ်လၢၣ်မ့ၢ်အူ ကျိၤအဂီၢ်
isostasy	အၢၣ်စိၣ်စထံၣ်စိၣ်, တၢ်အဖုံဒီးတၢ်အယၢအတၢ်ဘၣ်သနံးလိၣ်သးအခါအတၢ်ထီၣ်ဖီဒီးအတၢ်လီၤဘျါ
isotherm	အၢၣ်သီၣ်သၣ်, ပနီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်ဝီၤအပူၤလၢအဒုးစဲဘူးတၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ကိၢ်ဒီးတၢ် ဆၢကတီၢ် အတၢ်ထံသိးတုၤသိးလိၣ်သး
isotope	အဲၣ်တၢ် ဒီး နူကလံၤယၢ လီၤဆီလိၣ်သး
J	
jet stream	မ့ၢ်န့ၣ်ကလံၤအကျိၤ
joint	တၢ်အဆၢ
K	
kame	ခု (မ), ဟီၣ်ခိၣ်အကျိၤအဂီၢ်
kettle	ထံခါသပၤ
kinetic energy	ခၢၣ်န့ၣ်တုး အဝံၢ်အဘါ, တၢ်ဟူးတၢ်ဝဲၤအဝံၢ်ဘါ
Kepler's Law of Motion	ကဲဝဲလၢၣ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဝဲၤတၢ်ဘျါ

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
L	
landscape	ဟိန်မဲင်သုင်ကွင်ဂီၤ
latent heat	တၢ်ကိၢ်လၢ အလိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကလဲလိၣ်သး တၢ်သးအကၢ်ဆူ တၢ်ထံ မ့တမ့ၢ်တၢ်သဝံ လၢအတဆီတလဲဘၣ် တၢ်တမံၤလၢတၢ်ကိၢ်တၢ်ဒုၣ် ကတီၢ်
latitude	ဟိန်ကွီၤဒါ
latitudinal climate patterns	လၢတၢ်တၢ်ကျဲၤန့ၢ် တၢ်မၤအသး အကျိၤအကွၢ်
lava	လၢဂံထံကိၢ်
length	အထီၤ, အယံၤ
liter	လံးထၢၣ်, အဒိ-၁လံးထၢၣ်-၁၀၀၀
lithosphere	လံၣ်သိၣ်စဝံယၢ, ဟိန်ခိၣ်အမဲၣ်ဖဲးခိၣ်အဖီခိၣ်ကတၢၢ်ခဲကထၢ
local noon	မ့ၢ်ထူၣ် လိၣ်ကဝီၤ
longitude	ဟိန်ကွီၤထူၣ်
low pressure (aired front)	တၢ်ဆိၣ်သနဲးစ့ၤလီၤ
luster	တၢ်ကကြၢၣ်ကကြီၣ်, တၢ်ကယဲၣ်ကယူၣ်
M	
magma	လၢဂံထံကိၢ်လၢကစၢၢ်မ့ၢ်အူပူၤ
magnetic declination	တၢ်သမၤထးနါအသဟိၣ်, ထးနါသဟိၣ်တၢ်ဆီတလဲ
mantle	ဆုကၤကျၢၢ်ဘၢတၢ်, မ့ၢ်ဒါ, တၢ်လုၢ်တၢ်လၢ, ကးဘၢတၢ်
marine climate	လၢအဘၣ်ဃးဒီးပိၣ်လဲၣ်မိၢ်ပုၢ်တၢ်ကသုၣ်ကသး ကလံၤသိၣ်ဂီၤ တၢ်တခုၣ်ကဲၣ်ဆိး တၢ်တကိၢ်ကဲၣ်ဆိး
maritime polar air mass	မ့ၢ်ရဲၣ်ထီၤ ပိၣ်လၢၣ်အဲ မး, ကလံၤချဲၣ်
maritime tropical air mass	မ့ၢ်ရဲၣ်ထီၤ ထရိၣ်ပံၣ်ကၢၢ် အဲ မး, ကလံၤကလၢဒီးတိၢ်
mass	တၢ်ဂီၢ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤ, တၢ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်, တၢ်ကိၢ်လိၣ်
matter	တၢ်အသးအကၢ်,တၢ်ဂုၢ်တၢ်ပီၢ်, တၢ်ဂုၢ်တၢ်ကျိၤ
meander	လဲၤကွၢ်ကွၢ်ကူကူ, ဝံတရဲး,
mean solar day	တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ တၢ်ပိၣ်ထွဲလိၣ်သး ကျဲ လၢမ့ၢ်တၢ်ကဝီၤအပံၣ် လဲၤဒီဖျိ ဘၣ်ဃးဒီးမ့ၢ်ထူၣ်ပနီၣ်
measurement	တၢ်တိၣ်တၢ်တဲၣ်, တၢ်ထီၣ်နီၣ်တဲၣ်နီၣ်
meniscus	မံၣ်န့ၣ်ခဲၣ်, လၢပီၤဘိအပူၤထံအခိၣ်ဖီအကွၢ်ကူ
meridian	မ့ၢ်ထူၣ်ပနီၣ်
metamorphic rock	မဲထၣ်မိၣ်ဖူး လၢဂံ, လၢဂံလၢဘၣ်တၢ်ဆီတလဲဒီဖျိတၢ်ဆိၣ်သနဲးဒီးတၢ်ကိၢ်
meter	နီၣ်ထီၣ်, မဲထၢၣ်
mid-ocean ridge	တၢ်လုၢ်ထီၣ် ဖးထီၤလၢ အအိၣ်လၢ ပိၣ်လဲၣ်အမိၢ်ပုၢ်ဖီလၢ
milli	မံၣ်လံၣ်
mineral	ဟိၣ်လၢဝဲပနံၣ်
mode	အလုၢ်အလၢ, အကွၢ်အဝီၤ, တၢ်ဒုတၢ်အူအယုၢ်အကွၢၤ
moisture	တၢ်စ့ၣ်စီၣ်, တၢ်ဘၣ်စီၣ်တဒိၣ်တဆး
moho discontinuity	မိၣ်ဟိၣ် အတၢ်ဆီကတီၢ်
mountain	ကစၢၢ်
O	
observation	တၢ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆး, တၢ်ကွၢ်နီၣ်ကွၢ်ယၢ
occluded front	တၢ်မၤအသးဒီဖျိ ကလံၤခုၣ်ဖျိၣ်ဒီးကလံၤလၢဖျိၣ်သဂၢၢ်လိၣ်သး
ocean floor spreading	ပိၣ်လဲၣ်မိၢ်ပုၢ်အခိၣ်ထံး ပူၤလီၤအသး
orbit	မူဖျၢၣ်အကျိၤ
orbital speed	မူဖျၢၣ်အကျိၤ အတၢ်လဲၤအသဟိၣ်

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
organic	အီဂ်, ဝိနု့ဆာဂ်အသိး
original horizontality	တၢ်အိၣ်ဒါလီၤသး အိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ
outcrop	လၢဂ်ထီၣ်ဖိ, လုဖးထီ, လၢဂ်ဇီၤလုၤဇီၤလၢ အဟဲဖျိးထီၣ်လၢဟီၣ်ခိၣ်မဲၣ်ဖဲးခိၣ်
outer core	ဟီၣ်ခိၣ်တၢ်အထံအနီၣ်အကထာတခါ လၢအိၣ် ၂၃၀၀ ကိၣ်လိၣ်မဲၣ်တၢ် အတီၢ်
oxidation	တၢ်ထၢန့ၣ်လီၤအိးစံၣ်တူၣ်
P	
parallel	သယံလီၣ်သး, လဲၤသယံ
perihelion	ပဲၣ်ရံၣ်ဟံၣ်လၢယိၣ်, မူဖျၢၣ်အကျိၤလၢအဘူးကတၢ်ဒီးမုၢ်
period	တၢ်အဆၢကတီၢ်, တၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်, ဖိးပတုၣ်, ပိၣ်မုၢ်အလုၢ်အလၢဟဲအဆၢကတီၢ်
permeability	တၢ်သ့ပျဲတၢ်စွဲၣ်န့ၣ်ဆူအပူၤဒီးဖျၢၣ်ညါ
phase	(လၢ) အက့ၢ်အဂီၤလၢအအိၣ်ဖျါဝဲ, တၢ်ပတီၢ်လၢတၢ်မၤပူၤ
plain	တၢ်ပၤခိၣ်, လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်နီၤတမံၤ, ယိယိ, လၢအညီဒီးပနၢ်ပၢ်ညီ
planetary winds	ကလံၤဖးခိၣ် အတၢ်သးအသး
plateau	တၢ်ပၤခိၣ်ထီၣ်ထီ
plate tectonic theory	ပလး တဲးတီၢ်နး သံၣ်အိၣ်ရံၣ်, ဟီၣ်ခိၣ်လၢအတၢ်သးသးအတၢ်ဘျၢ
polar	ဟီၣ်ခိၣ်လီၤကဝီၤ/ ကလံၤစိးကလံၤထံးဟီၣ်ခိၣ်ထီ
Polaris	ဆၢလၢအအိၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်လီၤကဝီၤအကတၢ်
pollutants	တၢ်အသံးအကံၤလၢ တၢ်အမၤတၢ်အာတၢ်သီတခါခါ လီၤဆီခိၣ်တၢ် ထံမ့တမ့ၢ် ကလံၤကထၢ
porosity	ပိၣ်ရိၣ်စထံၣ်, တၢ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဒုၤလဲၤထံ
potential energy	တၢ်အဂံၢ်အဘါ အသဟီၣ်လၢ ကဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်လၢခါဆူညါ, တၢ်အိၣ်ဂၢ်အဂံၢ်သဟီၣ်
precipitation	တၢ်သဝံလၢအဟဲလီၤဒ်တၢ်စူၤထံ,မူခိၣ်ဖိ, ဘျၢၣ်အသိးတဖၣ်
pressure gradient	ဖ ရဲၣ်ချၢၢ်ကရုဒယး, တၢ်ဆီၣ်သနဲးအဂံၢ်အဘါအကျိၤဒီးအယူၣ်အတၢ်ဆီတလဲတကတီၢ်ယိ
primary waves	လၢအအိၣ်ထံး
prime meridian	မူဖျၢၣ် အမုၢ်ထူၣ်ပနီၣ် ဒုးကဲထီၣ် နီၣ်ဂံၢ် (၀) အ ဟီၣ်ကွီၤထူၣ်
R	
radiation	တၢ်ကဝီၤဆဲးလီၤ, (နယူချံယါ)အဂံၢ်သဟီၣ်
radioactive balance	ရူဒ်ယိၣ်တၢ်ကီၢ်အသဟီၣ် နီၤဖးလိၣ်သးဒ်သိးသိး
radioactive dating	ရူဒ်ယိၣ်တၢ်ကီၢ်အသဟီၣ် တၢ်ပၣ်ဖျါန့ၣ်လါ ,
radioactive decay	ရူဒ်ယိၣ်တၢ်ကီၢ်အသဟီၣ် တၢ်ဟးဂူၣ်ဟးဂီၤ
radio telescope	ရူဒ်ယိၣ်မဲၣ်ထံကလၢကွၢ်မူဒီ
reargue	တၢ်ဂ့ၢ်လိၣ်က့ၤကဒီးတၢ်
reflection	တၢ်ဆဲးကဝီၤ, တၢ်ကဒုဖျါ
refraction	တၢ်ဂ့ၢ်လၢအမုၢ် တၢ်အဒိၣ်အမုၢ်လီၤဆီလၢတၢ်ကဝီၤ
refracting telescope	မဲၣ်ထံကလၢယံၤလၢ ဘၣ်တၢ်သုအီၤလၢ တၢ်ကဲထီၣ်တမံၤယိမဲၣ်ထံကလၢလၢအထူးဖျိၣ်တၢ်ကဝီၤအယံၤ ဆူ တၢ်ထၢဖျိၣ်တၢ်ကဝီၤ
regolith	ရံၣ်ကိၣ်လုး, လၢဂ်ကပုၣ်လၢအကျိၢ်ဘၢယၢ်လၢဟီၣ်လၢဒါ
relative age	တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်ခး အတၢ်ဒွးတယၢ်
relative humidity	တၢ်ဒွးတယၢ်တၢ်စုၣ်စီၣ်
residual sediment	ရဲၣ်စံၣ်ကျူၤပၢ် စဲတဲး, တၢ်လီၤဒးလၢအအိၣ်လီၤတဲၣ်
resource	တၢ်ပၣ်ဂံၢ်ပၣ်ဘါ, တၢ်လၢပုၤသုအီၤသု, တၢ်ကူၣ်တၢ်ဖး, တၢ်စုၣ်လီၤဒိၣ်ခိၣ်, တၢ်လၢအဒုးကဲထီၣ်တၢ်
revolution	တၢ်ပၢ်ဆၢ

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
rock	လားဖီးဒိုက်, ထိပ်ဝေး, ထိပ်ဟူးယိတ်ယူယိတ်ယံ, ဝေးကျပ်ကျပ်
rock cycle	လားဖီး အတက်လဲတရံးသး
rock formation	လားဖီးဒိုက် လာတက်ဖူးအိတ်ထိတ်အကျိအကျ
rock resistance	လားဖီးဒိုက်လာ အကြိဆာတက်
rotation	တက်လဲတရံးအသး
runoff	တက်ယွာလီကွပ်, တက်ဟုတ်တက်ဖူးမုတမုဒ်ခဲဘျီတဘျီ
S	
salinity	တက်ထိတ်ဖူးအံသုတ်လာအအိတ်ပွဲလီသးလာထံကျိ
saturation	တက်ဘုတ်စိတ်, တက်စူင်သးတက်တုတက်လိတ်အိတ်လာအပူ
scalar field	စကပ်လုတ်ဖဲ, တက်လိတ်လာအအိတ်ဖီးတက်ထိတ်တက်ဖူးလီတက်လီဆဲး
season	ယါ, တက်အခုအခါ, တက်ကတိတ်, အဒိ- တက်ကိတ်ခါ ပပ်ယုထီ(သုတ်), လီသံ(သုတ်), မာဆာမာဘဲ(တက်အိတ်တက်အိတ်)
secondary wages	တက်အဘူးအလဲလာ အတမုတ်တက်အခိတ်ထံး
sediments	တက်လီဒးတဖုတ်
sedimentary rocks	လားဖီးဒိုက်လာအလီဒး
seismic waves	ဟိတ်ခိတ်လာ လာအကဲထိတ်ခိတ်ဖျိ ဟိတ်ခိတ်ဟူး
senses	စုတ်(ထံတ်,ကလား,နုတ်ဟူး,လုတ်,နာ), တက်သုတ်ညါတက်
silicon-oxygen tetrahedron	စံတ်လံတ်ကိတ် အိတ်စံတ်ကုတ် တဲတ်ထရုတ်ဟိတ်ဒရိတ်, ဝံခိတ်ထံးအကွတ်အဝီလာဟိတ်ခိတ်ဘုတ်ခိတ်အပူဟိတ်လပ်ပနပ် လာအပပ်ယုတ်ဖီးစံလဲခပ်
sink (energy)	ဆဲးလီဒုာလီ
seismograph	နိတ်ထိတ်ဟိတ်ခိတ်ဟူး
slope	တက်လီတံ, တက်လီတစွါ
soil horizon	ဟိတ်ခိတ်ညုတ်ထုတ်မူထံး (ဟိတ်ခိတ်ညုတ်ထုတ်တက်မဲတ်ကတက်နါကတက်အလီ)
soil profile	ဟိတ်ခိတ်ညုတ်ထုတ်မဲတ်အကွတ်အဝီတကပာ
soil storage	ဟိတ်ခိတ်ညုတ်ထုတ်အတက်ပပ်ဖျိတ်ပပ်တံတက်အလီ တက်ပပ်ကီယပ်အလီ
solar noon	မုတ်ထုတ်လာအစူးကါမုတ်အဝံသဟိတ်
solar system	မုတ်အကရူ
solid	တက်ကိတ်လိတ်, လာအအိတ်ဖီးအသးအကပ်
solidification	တက်ဘုတ်ယးဖီး တက်အသးအကပ်
solstices	တက်အကတိတ်ဖဲမုတ်အိတ်ယံကတက်ဖီးဟိတ်ကွီမုတ်
sorting of sediments	ယုထာကုာ စဲခဲမဲး,တက်လီဒး
source (energy)	တက်အဝံခိတ်ထံး
source (region)	ပုာ,လပ်,တက်ကွဲးနိတ်ကွဲးယါလာအဖူးဟုတ်မုတမုတ် အမုတ်တက်ဂုတ်ဟုတ်သုတ်ညါအသးအခဲ
specific heat	လာအမုတ်တက်ဂုာလဲလဲခဲဆု ဖီးလီတက်ဂဲ တက်ကိတ်တက်ခုတ် အနိတ်ထိတ်
species	စာ,ကစာ, စာသွတ်
stationary front	လာအတသးလဲဟူးဝးဘုတ်တက်အမဲတ်ညါ
strata	လားဖီးကထာသုတ်တဖုတ်
streak	အလွဲကတိတ်, တက်ကပီအယဲတဘိ, မာတီယု
stream bed	ထံကျိဖိ လာအခဲး
stream discharge	ထံကျိလာအထံယုာစူာလီ
subsidence	တက်ဟူးတက်ဂဲ တက်အမဲတ်ဖဲးခိတ် တက်ဆီတလဲဆူလပ်ခိတ်ဘူးတက်ဘးလာ ပိတ်လဲတ်အမဲတ်ဖဲးခိတ်
sundial	မုတ်နပ်ရံတ်
sublimation	တက်မာသဝံထိတ်တက်
superposition	တက်အလီအလာ လာအဂုာဒိုက်မး
surplus	လာအိတ်ဘျီလာအအိတ်အါနုတ်တက်လိတ်ဘုတ်အိတ်

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
suspension	တၢ်ထီၣ်လီၤစဲၤတၢ်, တၢ်တြီၤယၢၣ်ပၣ်ဒိကိၣ်
syncline	စၢ်ကလု, လၢၢ်ကိၢ်လိၢ်ကိၤလၢအက့ၢ်ကိၤ
T	
technology	စဲးဖိကတၢ်ပိညါ
tectonics	ဘၣ်ယးဒီးတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်, ဘၣ်ယးဒီးဟီၣ်ခိၣ်ဘၣ်ခိၣ်
temperature	တၢ်ကိၢ်တၢ်ခူၣ်(အနီၢ်ဝဲၣ်)
terrestrial motions	လၢအဘၣ်ယးဒီးဟီၣ်ခိၣ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဝဲၣ် တၢ်သးအသး
texture	တၢ်ကံးညၢၣ်အညၢၣ်(အဒိ- တၢ်အဖဲးဘၣ်အဘျုးယ အကဆုၣ်, အကပူၣ်, အကျၢၤတဖၣ်), တၢ်အိၣ်(အကပူၣ်, အသွဲး, အဘျုး)
tilted strata	လၢအကထာသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဒုခဲ
time	တၢ်ဆၢကတီၢ်, (ပဲ) န့ၣ်ရံၣ်
topographic map	လၢအပၣ်ဖျါဟီၣ်ခိၣ်အမဲၣ်ဖဲးခိၣ် အတၢ်မၤနီၣ်မၤယါ ဟီၣ်ခိၣ်ဝီၤ
track	လုၣ်မ့ၣ်အူကျဲ, ကျဲဖိဆဲး, ကျဲအကျိၤ
transformation	တၢ်လဲလိၣ်တၢ်အက့ၢ်အဂီၤ, တၢ်ပျီၣ်လဲသး
transition	တၢ်လဲလိၣ်အကတီၢ်
transpiration	အသဝံတဖၣ်ဟးထီၣ် လၢ အဖဲး, အပသိၣ် အလၢၣ် တၢ်မ့ၣ်တၢ်ဘိ
transport	ဝံစိၣ်တီဆ့ၢ်
transporting system	တၢ်စိၣ်ဆ့ၢ်ပျဲၤ အတၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျဲဒီးကပူၤဒီး
transverse wave	လၢအအိၣ်ခိၣ်တၢ်စံၣ်ပိပူ, လပိလၢအအိၣ်ခိၣ်ယၢၣ်တၢ်
U	
ultraviolet	အါန့ၣ်ဒ်တၢ်လၢပုၤထီၣ်တဲၣ်ပနီၣ်ပၣ် လၢဒၢ
uplifting force	တၢ်မၤဆူ တၢ်လၢအမၤသးဖုံထီၣ်အသး တၢ်လၢအမၤအိၣ်ထီၣ်တၢ်မုၢ်လၢၢ်
uranium	ယူၣ်ရူနုယါ (တၢ်ဘၣ်သ့အီၤလၢပုၤကမၤန့ၣ်ကလံၤယၢအဂီၢ်)
usage	တၢ်စူးကါတၢ်အကျိၤအကျဲ, တၢ်အလုၢ်အလၢၢ်
V	
valley glacier	ထံသကၤကျိၤ, ထံသကၤကိၢ်လိၣ်ဖးဒိၣ်လၢအအိၣ်လၢတြီၤလၢၣ်
vapor	တၢ်အသဝံ, ထံသဝံ
vapor pressure	တၢ်ဆီသန့း တၢ်အသဝံ အထံမ့တမ့ၢ်တၢ်ကိၢ်လိၣ် ကဒုးကဲထီၣ်အဂီၢ်
variable	လၢအလဲလိၣ်အသးသ့ၤ, လၢအလီၤဆီသ့, ကဒဲကဒါ, တဂၢၢ်တကျၢၤ
vector field	ဘဲၣ်ထၢၢ် ဖဲ, လၢအဘၣ်ထွဲလိၣ်သးဒီးထးနါအတကီၢ်
vein	သွံၣ်ကျဲၤကျိၤ
vertical	ထူၣ်ကလၢၣ်
visible light spectrum	တၢ်ကဝီၤအယၢၣ်လၢ ထံၣ်ဘၣ်အီၤသ့
visibility	တၢ်လၢတၢ်ထံၣ်အီၤသ့
volcano	ကစၢၢ်မ့ၣ်အူ
volcanic ash	ကစၢၢ်မ့ၣ်အူ အကဘိၣ်,ဖၣ်ဆါ
volume	(လံၣ်)ကတြၢၢ်, တၢ်အသိၣ်ခိၣ်သီၣ်ဆဲး, တၢ်အတြီၢ်, တၢ်အသးအကတိၣ်
W	
waning	လၢအမဲၣ်လီၤဘိလီၤဝါ
warm front	တၢ်လီၢ်အဆၢ လၢအပုၤထီၣ်ပသီထီၣ်အါအါ ဝီၢ်ဝီၢ်ကလံၤလၢအလၢထီၣ်, ကလံၤကိၢ်အထိးနါလၢအဘၣ်သဂၢၢ်လိၣ်သးဒီးကလံၤချဲၣ်
water budget	ထံလၢအဘၣ်တၢ်ကသ့အိၣ်လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်တကတီၢ်အပူၤ
water cycle	တၢ်အကျိၤအကျဲ လၢထံတရဲးဝုၤတရဲးဝီၤ လၢဟီၣ်ခိၣ်ပိၣ်လဲၣ်မိၢ်ပုၤ ကလံၤကထာ ဟီၣ်ခိၣ်လၢၣ် သ့ၣ်တဖၣ် အကျိၤ

EARTH SCIENCE GLOSSARY – HIGH SCHOOL LEVEL

ENGLISH	KAREN
water purification	တၢ်အကျါအကျါလၢအကမၤကဆိထီၣ်က့ၤထံ
water shed	တၢ်အကဝီၤမ့တမ့ၤ တၢ်အထီၣ်စိ အဟီၣ်ခိၣ်မၤလီၤဆီ လၢ ထံကယွၤလီၤဆူ ထံကျိ, ပီၣ်လဲၣ်, သ့ၣ်တဖၣ်လၢ အလီၤဆီလိၣ်သး အပူၤ
water table	ဟီၣ်လၢၣ်ထံမဲၣ်ဖးခိၣ်
water vapor	ထံသဝံ
wavelength	ကွဲၤလုလီၤလဝီၤအကျါအတၢ်ဒုၣ်စၢၤ
waxing	တၢ်အသိတဖၣ်ဒီးဘၣ်တၢ်စူးကါမၤကဲထီၣ်ပနဲတၢ်
weather prediction	တၢ်တယၢ်ဆိပဝ်စၢၤ တၢ်တဲဆိပဝ်စၢၤ လၢဘၣ်ယးဒီး ကလံၤသီၣ်ဂီၤ
weathering	မူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ
weight	တၢ်အယၢ
wind	ကလံၤ, ကလံၤအိၣ်လၢဟၢဖၢပူၤ, ဟၢဖၢထီၣ်
Y	
year	နံၣ်(တနံၣ်အိၣ်ဝဲတဆံခဲလါ)